

Acta hygienica, epidemiologica et microbiologica

Číslo 1/2017

METODICKÉ DOPORUČENÍ STÁTNÍHO ZDRAVOTNÍHO
ÚSTAVU PRO PŘEPRAVU NEBEZPEČNÝCH ODPADŮ ZE
ZDRAVOTNÍ A VETERINÁRNÍ PÉČE Z HLEDISKA
POŽADAVKŮ EVROPSKÉ DOHODY O MEZINÁRODNÍ
SILNIČNÍ PŘEPRAVĚ NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ – ADR

MUDr. Magdalena Zimová, CSc., Státní zdravotní ústav

Ing. Zdeňka Podolská, Státní zdravotní ústav

Ing. Petra Cwиковá, Komora bezpečnostních poradců ADR/RID

Ing. Luboš Rajdl, Ministerstvo dopravy ČR

Vydává Státní zdravotní ústav v Praze

ISSN 1804-9613

ACTA HYGIENICA, EPIDEMIOLOGICA ET MICROBIOLOGICA

Číslo 1/2017 – 1. vydání – listopad 2017

Toto Metodické doporučení nahrazuje předchozí z prosince 2009 (AHEM 1/2010).

**METODICKÉ DOPORUČENÍ STÁTNÍHO ZDRAVOTNÍHO ÚSTAVU PRO
PŘEPRAVU NEBEZPEČNÝCH ODPADŮ ZE ZDRAVOTNÍ A
VETERINÁRNÍ PÉČE Z HLEDISKA POŽADAVKŮ EVROPSKÉ DOHODY O
MEZINÁRODNÍ SILNIČNÍ PŘEPRAVĚ NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ – ADR**

MUDr. Magdalena Zimová, CSc., Státní zdravotní ústav

Ing. Zdeňka Podolská, Státní zdravotní ústav

Ing. Petra Cwíková, Komora bezpečnostních poradců ADR/RID

Ing. Luboš Rajdl, Ministerstvo dopravy ČR

Redakční rada: prof. MUDr. V. Bencko, DrSc., MUDr. J. Mika,

RNDr. F. Rettich, CSc., Mgr. J. Veselá, MUDr. J. Volf, Ph.D.

Vydal Státní zdravotní ústav, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10

Telefon redakce: 267082288, e-mail: ahemszu@szu.cz

Obsah:

1. Úvod.....	4
2. Právní rámec nakládání s odpady ze zdravotní a veterinární péče	6
2.1 Kategorizace a charakteristika odpadu	7
2.2 Doporučené postupy při nakládání se specifickým odpadem	7
2.3 Přeprava odpadu v areálu zdravotnického nebo veterinárního zařízení	8
3. Předpis ADR, jeho hlavní principy a jeho souvislost s přepravou nebezpečných odpadů ze zařízení zdravotní a veterinární péče.....	9
4. Zařazování nebezpečných odpadů ze zdravotní a veterinární péče podle požadavků předpisu ADR.....	10
4.1 Třídy ADR:.....	10
4.2 Obalové skupiny	11
4.3 Kategorie infekčních látek podle ADR	11
4.4 Vynětí některých infekčních látek z působnosti předpisu ADR.....	14
4.5 Klasifikační kódy ADR	15
4.6 Základní principy zařazování medicínských nebo klinických odpadů ze zdravotní a veterinární péče	16
4.7 Zařazování ostatních nebezpečných věcí a odpadů ze zdravotní a veterinární péče	18
5. Balení nebezpečných odpadů ze zdravotní a veterinární péče a značení obalů podle požadavků předpisu ADR	19
6. Zpracování přepravní dokumentace pro přepravu nebezpečných odpadů podle požadavků předpisu ADR.....	28
7. Kontrolní činnost před nakládkou nebezpečných odpadů podle požadavků předpisu ADR	30
8. Institut bezpečnostního poradce	31
9. Rozdíly v přístupech k řešení odesílání nebezpečných odpadů z pohledu problematiky ADR ze zařízení zdravotní a veterinární péče a malých zařízení zdravotní a veterinární péče.....	33
10. Přílohy	35

1. ÚVOD

Nakládání s odpady ze zdravotní péče a z veterinární léčebné a preventivní činnosti (dále jen veterinární péče, jejíž rozsah je vymezen zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči v platném znění) (18), se řídí obecnými právními předpisy pro odpadové hospodářství a vybrané části nakládání řeší předpisy v oblasti zdravotnictví. Metodické doporučení se zabývá nakládáním a přepravou odpadů uvedených ve vyhlášce č.93/2016 Sb., o Katalogu odpadů (3) **ve skupině 18 Odpady ze zdravotnictví a veterinární péče a/nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadu ze stravovacích zařízení, které se zdravotnictvím bezprostředně nesouvisí). Jedná se o odpady uvedené v podskupinách 18 01 Odpady z porodnické péče, z diagnostiky, z léčení nebo prevence nemocí lidí a 18 02 Odpady z výzkumu, z diagnostiky, z léčení nebo prevence nemocí zvířat.** Na nebezpečné odpady uvedené skupiny odpadů se při jejich přepravě vztahuje „Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí“ (*European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road*), předpis ADR (24). Předpis stanovuje podmínky pro přepravu nebezpečných věcí po silnici tak, aby přeprava proběhla co nejbezpečnějším způsobem, aby byla minimalizována rizika úniku nebezpečných věcí, a tím také rizika ohrožení zdraví osob nebo životního prostředí. Povinnost plnění požadavků předpisu ADR vyplývá ze zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě v platném znění (22). Podle zákona o silniční dopravě jsou nebezpečnými věcmi ty látky a předměty, pro jejichž povahu, vlastnosti nebo stav může být v souvislosti s jejich přepravou ohrožena bezpečnost osob, zvířat a věcí nebo ohroženo životní prostředí. Takovými látkami jsou rovněž i nebezpečné odpady. Důvodem vypracování metodického doporučení pro přepravu nebezpečných odpadů ze zdravotní a veterinární péče je zvýšení informovanosti o správné přepravě nebezpečných odpadů ve smyslu ADR a o provázanosti předpisu ADR se zákonem o odpadech (1). Řada zdravotnických zařízení a zařízení k poskytování veterinární léčebné a diagnostické činnosti (dále jen veterinárních zařízení) i odpadových hospodářů ve větších zařízeních nemá informace o existenci předpisu ADR v souvislosti s nakládáním s nebezpečnými odpady, nebo o něm má velmi malé znalosti. Vystavují se tak značným sankcím při nedodržení tohoto předpisu. Mnozí odpadoví hospodáři vědí, že předpis ADR existuje, jsou však přesvědčeni, že předáním odpadové firmě se všech povinností vyplývajících z ADR zbavují. **Předáním odpadů specializované odpadové společnosti se původce odpadů-odesílatel povinností odesílatele (a nakládce) nezbaví. Odpadové společnosti plní zpravidla pouze požadavky zákona o odpadech a povinnosti dopravce**

podle ADR (24). Zdravotnická a veterinární zařízení, která vlastního odpadového hospodáře nemají, o problematice ADR prakticky vůbec nevědí. Pokud používají služby externích pracovníků pro nakládání s odpady, ani ti své klienty zpravidla na povinnost respektovat předpis ADR neupozorní. Současně nespolupracují ve smyslu uvedeného předpisu s kvalifikovaným bezpečnostním poradcem při řešení přepravy nebezpečných odpadů, ale i ostatních nebezpečných věcí, které spadají pod režim ADR. Předpis ADR jasně deklaruje nutnost proškolení pracovníků podílejících se na příjmu, dopravě, odesílání, balení, nakládce a vykládce nebezpečných věcí, a to ještě před započítáním jakýchkoli prací. Školení má být realizováno při každé změně legislativy, tedy minimálně 1krát za 2 roky. Školení zpravidla provádí bezpečnostní poradce. Nepůsobil-li v zařízení poradce, o nutnosti proškolení se obvykle neví a málokdy je prováděno. **Za porušení předpisů ADR o přepravě nebezpečných věcí je v zákonech stanovena sankce ve výši až do 1.000.000 Kč.** Účelem metodického doporučení je také sjednotit přístupy k plnění požadavků při přepravě odpadů ze zdravotní a veterinární péče uvedených v Katalogu odpadů (3) v podskupině 18 01 (Odpady z porodnické péče, z diagnostiky, z léčení nebo prevence nemocí lidí) a 18 02 (Odpady z výzkumu, diagnostiky, léčení nebo prevence nemocí zvířat) ve smyslu platných předpisů, ochrany zdraví pracovníků a životního prostředí, s cílem minimalizovat možná rizika, která při přepravě s těmito kategoriemi odpadů mohou vznikat. Metodické doporučení je určeno pro pracovníky orgánů veřejné správy (správních úřadů), pracovníky zdravotnických a veterinárních zařízení, další pracovníky nakládající s odpady ze zdravotní a veterinární péče a kontrolní orgány. Metodické doporučení bylo vypracováno ve spolupráci Státního zdravotního ústavu s Komorou bezpečnostních poradců ADR/RID a s Ministerstvem dopravy ČR.

MUDr. Magdalena Zimová, CSc.,
vedoucí národního referenčního centra
pro hygienu půdy a odpadů

2. PRÁVNÍ RÁMEC NAKLÁDÁNÍ S ODPADY ZE ZDRAVOTNÍ A VETERINÁRNÍ PÉČE

Nakládání s odpadem ze zdravotní a veterinární péče zařazených podle Katalogu odpadů (3) ve skupině 18 se řídí obecně podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech ve znění pozdějších předpisů (1). Zdravotnické nebo veterinární zařízení jako původce odpadu je povinno dodržovat všechny povinnosti dané tímto zákonem a jeho prováděcími předpisy (2–5). Seznam souvisejících předpisů je uveden v příloze č. 1.

S nebezpečnými odpady může původce nakládat pouze na základě souhlasu věcně a místně příslušného orgánu státní správy, s navazujícími změnami v kompetencích, ve smyslu §16, odst. 3 zákona (1), pokud na tuto činnost již nemá souhlas k provozování zařízení podle § 14.

Shromažďování a přeprava nebezpečných odpadů nepodléhají souhlasu.

V případě, že původce nakládal v posledních 2 letech s nebezpečnými odpady v množství větším než 100 t nebezpečného odpadu za rok, je původce povinen zajišťovat odborné nakládání s odpady prostřednictvím odborně způsobilé osoby – odpadového hospodáře, a to ve smyslu § 15 zákona (1).

Původce odpadu je současně povinen postupovat při nakládání se specifickými odpady podle zvláštních předpisů (zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví ve znění pozdějších předpisů (10), *vyhláška č. 306/2012 Sb.*, o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče, ve znění pozdějších předpisů (12), *Narřízení vlády č. 361/2007 Sb.*, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, v posledním znění (20), *vyhláška č. 432/2003 Sb.*, kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, ve znění pozdějších předpisů (11), zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů (13), zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (14), zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů (15), zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů (27), *Narřízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008* o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006 (28), *vyhláška MZV č. 64/1987* o Evropské dohodě o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR), ve znění pozdějších

předpisů (24), zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (18) a další – viz Příloha č. 1).

2.1 Kategorizace a charakteristika odpadu

Zařazení odpadu podle Katalogu odpadů na základě zmocnění ze zákona o odpadech (1) **provádí původce odpadu** podle skutečných vlastností odpadu v závislosti na technologii a místě vzniku odpadu. Původce a oprávněná osoba jsou povinni pro účely nakládání s odpadem zařadit odpad do kategorie nebezpečný, pokud:

- a) vykazuje alespoň jednu z nebezpečných vlastností uvedených v příloze přímo použitelného předpisu Evropské unie o nebezpečných vlastnostech odpadů (7)
- b) je uveden v Katalogu odpadů (3) jako nebezpečný odpad, nebo
- c) je smíšen nebo znečištěn některým z odpadů uvedených v Katalogu odpadů (3) jako nebezpečný.

Původce odpadů nebo oprávněná osoba zařazují odpady pod šestimístná katalogová čísla druhů odpadů uvedená v Katalogu odpadů (3), v nichž první dvojčíslí označuje skupinu odpadů, druhé dvojčíslí podskupinu odpadů a třetí dvojčíslí druh odpadu. Nebezpečné odpady se označují symbolem * nebo O/N.

Odpady ze zdravotní a veterinární péče zařazené do podskupin 18 01 a 18 02 jsou uvedeny v příloze č. 2 tohoto metodického doporučení.

2.2 Doporučené postupy při nakládání se specifickým odpadem

Zavedení správného systému nakládání se specifickým odpadem, který je založen na důkladném třídění odpadu, vede ke snížení množství odpadu, a to především nebezpečného odpadu. Pro ochranu veřejného zdraví a životního prostředí je bezpečné nakládání se specifickým odpadem nezbytností. Toto důkladné třídění úzce navazuje na zařazování odpadů podle ADR pro jeho přepravu mimo zařízení zdravotní či veterinární péče.

Základním předpokladem bezpečného nakládání s odpady **při poskytování zdravotní péče** je zpracování a následné dodržování pokynů (provozního řádu) pro nakládání s odpady. **Pokyny pro nakládání s odpady jsou nedílnou částí provozního řádu zdravotnického zařízení. Provozní řád zdravotnického zařízení schvaluje orgán ochrany veřejného zdraví podle zvláštního právního předpisu (10).**

Provozní řád zařízení pro sběr a zařízení k odstranění (včetně úpravy před odstraněním) specifického odpadu schvaluje podle zákona (1) příslušný orgán krajského úřadu v rámci udělení souhlasu k provozování zařízení podle § 14 odst. 1 zákona (1) a orgán ochrany

veřejného zdraví k němu vydává stanovisko ve smyslu § 75 zákona (1). Součástí provozního řádu musí být i zařídění odpadů ve smyslu ADR včetně dalších požadavků z tohoto předpisu vyplývajících.

Základním předpokladem bezpečného nakládání s **odpady z veterinární péče** je zpracování a následné dodržování především pokynů pro nakládání s nebezpečnými odpady. Pokyny pro nakládání s odpady z veterinární péče musí obsahovat jednotlivé postupy nakládání s odpady od místa jejich vzniku až po jejich odstranění, a to pro celé zařízení k poskytování veterinární léčebné a diagnostické činnosti i pro jeho jednotlivá oddělení. **Rozsah pokynů závisí na velikosti veterinárního zařízení, rozsahu poskytování veterinární péče a množství produkovaného odpadu.**

2.3 Přeprava odpadu v areálu zdravotnického nebo veterinárního zařízení

Přeprava odpadu v areálu zdravotnických zařízení musí být součástí provozního řádu zařízení. Přeprava odpadu v areálu zařízení k poskytování veterinární léčebné a diagnostické péče musí být součástí pokynů pro nakládání s odpady z veterinární péče. Na tuto přepravu (prováděnou po účelových komunikacích) se požadavky vyplývající z ADR nevztahují. Přepravní prostředky pro přepravu odpadů v areálech zdravotnických zařízení musí splňovat tyto základní požadavky:

- a) vnitřní přepravní prostor přepravního prostředku musí být omyvatelný a snadno čistitelný,
- b) nesmí vytvářet podmínky pro přebývání hmyzu a hlodavců,
- c) v přepravním prostředku nesmějí zůstat zbytky odpadů,
- d) konstrukce přepravního prostředku musí zajistit snadnou a bezpečnou nakládku i vykládku bez nebezpečí poškození shromažďovacího prostředku odpadů.

Při a po skončení přepravy musí být všechny uzávěry (zavázání, slepení, pečeti atd.) shromažďovacího prostředku nepoškozené a funkční. Odpady nesmí být převáženy společně s jinými materiály. Veškerá opatření při přepravě odpadů musí zajistit bezpečnost i ochranu zdraví, životního a pracovního prostředí. Obsluha musí být proškolená včetně postupu při nehodách. Organizace přepravy odpadů v zařízení a jeho časový rozvrh musí být součástí provozního řádu zdravotnického zařízení nebo pokynů pro nakládání s odpady z veterinární péče.

3. PŘEDPIS ADR, JEHO HLAVNÍ PRINCIPY A JEHO SOUVISLOST S PŘEPRAVOU NEBEZPEČNÝCH ODPADŮ ZE ZAŘÍZENÍ ZDRAVOTNÍ A VETERINÁRNÍ PÉČE

Předpis ADR, celým názvem „Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí“ („*European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road*“) (24), stanovuje, zjednodušeně řečeno, podmínky pro přepravu nebezpečných věcí po silnici tak, aby přeprava proběhla co nejbezpečnějším způsobem, aby byla minimalizována rizika úniku nebezpečných věcí, a tím také rizika poškození zdraví osob nebo životního prostředí.

Pojem **PŘEPRAVA** ve smyslu tohoto zákona zahrnuje nejen vlastní přesun (dopravu) nebezpečných věcí od odesilatele k příjemci, ale také nakládku a vykládku do a z vozidla, tedy celý proces příjmu a odesílání nebezpečných věcí, zahrnující operace zařazování, balení, vystavování dokumentace apod. **Požadavky předpisu ADR se vztahují nejen na dopravce, ale také na příjemce a odesilatele.**

Na povinnost plnění požadavků předpisu ADR odkazuje zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě v platném znění (22), v současnosti konkrétně jeho ČÁST III - PŘEPRAVA NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ V SILNIČNÍ DOPRAVĚ, § 22, odstavec 2, následovně:

„Silniční dopravou je dovoleno přepravovat pouze nebezpečné věci vymezené Evropskou dohodou o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR)(dále jen "Dohoda ADR"), a to za podmínek v ní uvedených“. Celý text velmi rozsáhlého předpisu ADR byl vyhlášen ve Sbírce mezinárodních smluv (24). Podle zákona o silniční dopravě jsou nebezpečnými věcmi ty látky a předměty, pro jejichž povahu, vlastnosti nebo stav může být v souvislosti s jejich přepravou ohrožena bezpečnost osob, zvířat a věcí nebo ohroženo životní prostředí. Takovými látkami jsou rovněž i nebezpečné odpady ze zdravotnictví, které jsou zařazeny v Katalogu odpadů (3) do skupiny 18. **Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech** v platném znění (1) odkazuje na dodržování předpisu

ADR v odkazech 19) a 30), a to konkrétně v:

Část třetí, HLAVA I

§ 13 Balení a označování nebezpečných odpadů, bod 1

(1) Balení nebezpečných odpadů se řídí přiměřeně zvláštními právními předpisy.

Část třetí, HLAVA II, díl 5 Přeprava odpadů, § 24 Povinnosti při přepravě odpadů, bod 1

(1) Právnícké osoby a fyzické osoby oprávněné k podnikání zúčastněné na přepravě odpadů

jsou povinny:

a) zabezpečit přepravu odpadů v souladu s požadavky stanovenými ve zvláštních právních předpisech.

Z výše uvedeného vyplývá, že zákon o odpadech stanoví, že odesílání nebezpečných odpadů ze zdravotnických a veterinárních zařízení se řídí předpisem ADR.

Předpis ADR ukládá jednotlivým účastníkům přepravy různé povinnosti, přičemž v povinnostech odesílatelů (odesílatel = původce odpadu nebo oprávněná osoba) je m.j. zahrnuta:

- povinnost zařadit odpad podle ADR
- povinnost zabalit odpad podle ADR
- povinnost vystavit Přepravní doklad ADR
- povinnost zkontrolovat vozidlo a kvalifikaci řidiče.

4. ZAŘAZOVÁNÍ NEBEZPEČNÝCH ODPADŮ ZE ZDRAVOTNÍ A VETERINÁRNÍ PÉČE PODLE POŽADAVKŮ PŘEDPISU ADR

Klasifikace nebezpečných odpadů dle předpisu ADR je dána, na rozdíl od klasifikace odpadů podle zákona o odpadech, větším počtem jiných parametrů, a to konkrétně:

- třídou
- klasifikačním kódem
- obalovou skupinou (u většiny látek)
- UN číslem látky
- oficiálním pojmenováním

4.1 Třídy ADR:

- *Třída 1* Výbušné látky a předměty
- *Třída 2* Plyny
- *Třída 3* Hořlavé kapaliny
- *Třída 4.1* Hořlavé tuhé látky, samovolně se rozkládající látky a znečistlivělé tuhé výbušné látky
- *Třída 4.2* Samozápalné látky
- *Třída 4.3* Látky, které ve styku s vodou vyvíjejí hořlavé plyny
- *Třída 5.1* Látky podporující hoření
- *Třída 5.2* Organické peroxidy
- *Třída 6.1* Toxické látky

- *Třída 6.2 Infekční látky*
- *Třída 7 Radioaktivní látky*
- *Třída 8 Žíravé látky*
- *Třída 9 Jiné nebezpečné látky a předměty*

Ve zdravotnických a veterinárních zařízeních vznikají různé nebezpečné odpady, které spadají pod různé třídy ADR. Nejméně jasná je problematika infekčních odpadů a jejich zařazování do třídy 6.2.

4.2 Obalové skupiny

Obecně jsou nebezpečným věcem přidělovány následující obalové skupiny (v závislosti na jejich stupni (míře, intenzitě) nebezpečnosti):

- *obalová skupina III – pro málo nebezpečné látky*
- *obalová skupina II – pro středně nebezpečné látky*
- *obalová skupina I – pro velmi nebezpečné látky*

4.3 Kategorie infekčních látek podle ADR

Z pohledu předpisu ADR je dále nutno rozlišit 2 druhy infekčních látek, které mohou odpady ze zdravotnických a veterinárních zařízení obsahovat, a následně se podle určení těchto látek odpady dále klasifikují. **Podle zařazení infekčních látek v odpadech do skupin se přiřazuje odpadům UN číslo.**

Infekční látky (agens) se dělí na dvě skupiny:

- *infekční látky kategorie A,*
- *infekční látky kategorie B.*

Jde-li o infekční látku uvedenou níže v tabulce č. 1 a je-li ve formě uvedené v tabulce, je jí přiděleno **UN číslo 2814 nebo 2900**. Přiřazení k těmto UN číslům musí být založeno na známých lékařských popisech nemoci, známých příznacích nemocí u lidí nebo zvířat, endemických místních podmínkách nebo odborném posouzení individuálního stavu člověka nebo zvířete.

Infekční látky kategorie A jsou látky, které mohou, dojde-li k vystavení jejich účinku, způsobit trvalou invaliditu, nemoc ohrožující život nebo smrtelnou nemoc jinak zdravých lidí nebo zvířat.

Jmenovité příklady infekčních látek zahrnutých do kategorie A jsou uvedeny v následující tabulce, která není vyčerpávající. Infekční látky včetně nových nebo nově objevených

původců nemocí, které v tabulce nejsou uvedeny, ale splňují stejná kritéria, musejí být vždy přiřazeny ke kategorii A. Je-li pochybnost, zda látka splňuje či nesplňuje tato kritéria, musí být rovněž začleněna do kategorie A.

Látky kategorie B jsou infekční látky, které nesplňují kritéria pro zařazení do kategorie A a musejí být přiřazeny k UN číslu **3373**.

Tabulka č. 1: Jmenovité příklady infekčních látek zahrnutých do kategorie A v jakékoli formě, není-li přímo uvedeno jinak.

UN číslo a pojmenování	<i>Mikroorganismus</i>
<p>UN 2814 Infekční látky nebezpečné pro lidi</p>	<p><i>Bacillus anthracis</i> (pouze kultury) <i>Brucella abortus</i> (pouze kultury) <i>Brucella melitensis</i> (pouze kultury) <i>Brucella suis</i> (pouze kultury) <i>Burkholderia mallei</i> – <i>Pseudomonas mallei</i> – vozňřivka (pouze kultury) <i>Burkholderia pseudomallei</i> – <i>Pseudomonas pseudomallei</i> (pouze kultury) <i>Chlamydia psittaci</i> – ptačí kmeny (pouze kultury) <i>Clostridium botulinum</i> (pouze kultury) <i>Coccidioides immitis</i> (pouze kultury) <i>Coxiella burnetii</i> (pouze kultury) virus konžsko-krymské hemoragické horečky virus dengue (pouze kultury) virus /americké/ východní koňské encefalomyelitidy (pouze kultury) <i>Escherichia coli</i>, verotoxigenická (pouze kultury)* virus Ebola virus Flexal <i>Francisella tularensis</i> (pouze kultury) virus Guanarito virus Hantaan Hantaviry vyvolávající hemoragickou horečku s ledvinovým syndromem virus Hendra virus hepatitidy B (pouze kultury) virus herpes B (pouze kultury) virus lidské imunodeficiencie /HIV/ (pouze kultury) vysoce patogenní virus moru drůbeže /ptačí chřipky/ (pouze kultury) virus japonské encefalitidy (pouze kultury) virus Junin /argentinská hemoragická horečka/ virus horečky Kyasanurského lesa /indická klíšťová horečka/ virus horečky Lassa virus Machupo /bolivijská hemoragická horečka/ virus Marburg virus opičích neštovic <i>Mycobacterium tuberculosis</i> (pouze kultury)* virus Nipah virus omské hemoragické horečky virus poliomyelitidy /dětské obrny/ (pouze kultury) virus vztekliny /Rabies virus/ (pouze kultury) <i>Rickettsia prowazekii</i> (pouze kultury) <i>Rickettsia rickettsii</i> (pouze kultury) virus horečky Rift / Rift Valley/ (pouze kultury) virus ruské jaro-letní encefalitidy (pouze kultury) virus Sabia <i>Shigella dysenteriae</i> typ 1 (pouze kultury)* virus klíšťové encefalitidy (pouze kultury) virus pravých neštovic /Variola/ virus venezuelské koňské encefalomyelitidy (pouze kultury) virus západní nilské /západonilské/ encefalomyelitidy (pouze kultury) virus žluté zimnice (pouze kultury) <i>Yersinia pestis</i> (pouze kultury)</p>
<p>UN 2900 Infekční látky nebezpečné jen pro</p>	<p>virus afrického moru prasat (pouze kultury) ptačí paramyxovirus typ 1 – Velogenový virus newcastleské choroby drůbeže (pouze kultury) virus klasického moru prasat (pouze kultury)</p>

zvířata	<i>virus slintavky a kulhavky (pouze kultury)</i> <i>virus nodulární dermatitidy skotu (pouze kultury)</i> <i>Mycoplasma mycoides – infekční hovězí pleuropneumonie (pouze kultury)</i> <i>virus moru malých přežvýkavců (pouze kultury)</i> <i>virus dobytčího moru (pouze kultury)</i> <i>virus ovčích neštovic (pouze kultury)</i> <i>virus kozích neštovic (pouze kultury)</i> <i>virus vezikulární stomatitidy prasat (pouze kultury)</i> <i>virus vezikulární stomatitidy (pouze kultury)</i>
---------	---

* Jsou-li kultury určeny pro diagnostické nebo klinické účely, mohou být zařazeny jako infekční látky kategorie B.

4.4 Vynětí některých infekčních látek z působnosti předpisu ADR

Za určitých podmínek mohou být některé infekční látky z ADR zcela vyňaty. Vyňaty z platnosti ADR jsou:

Látky, které neobsahují infekční látky nebo látky, u nichž není pravděpodobné, že způsobí nemoc u lidí nebo zvířat, nepodléhají ustanovením ADR, ledaže splňují kritéria pro zařazení do jiné třídy.

Látky obsahující mikroorganismy, které jsou nepatogenní vůči lidem nebo zvířatům, nepodléhají ustanovením ADR, ledaže splňují kritéria pro zařazení do jiné třídy.

Látky v takové formě, že všichni přítomní původci nemocí byli odstraněni nebo dezaktivováni, takže už nepředstavují zdravotní riziko, nepodléhají ustanovením ADR, ledaže splňují kritéria pro zařazení do jiné třídy.

Látky, u nichž je koncentrace původců nemocí na stejné úrovni jako v přírodě (včetně vzorků potravin a vody) a které nejsou považovány za látky představující významné riziko infekce, nepodléhají ustanovením ADR, ledaže splňují kritéria pro zařazení do jiné třídy. **Suché krevní skvrny, získané odkápnutím krve na absorpční materiál, nebo vzorky pro zjištění krve ve výkalech a krev nebo krevní složky,** které byly shromážděny pro účely transfúze nebo pro přípravu krevních produktů k použití pro transfúze nebo transplantace a jakékoli tkáň nebo orgány určené pro použití při transplantacích nepodléhají ustanovením ADR.

Lidské nebo zvířecí vzorky, u nichž je minimální pravděpodobnost, že jsou v nich přítomni původci nemocí, nepodléhají ustanovením ADR, jsou-li vzorky přepravovány v obalu, který zabrání jakémukoli úniku a který je označen slovy „VYJMUTÝ LIDSKÝ VZOREK“ nebo „VYJMUTÝ ZVÍŘECÍ VZOREK“. Za vyhovující obal je považován obal, který splňuje následující podmínky:

- a) Obal sestává ze tří částí:

1. jedné nebo více těsných primárních nádob;
2. těsného sekundárního obalu;
3. vnějšího obalu přiměřené pevnosti vzhledem k jeho vnitřnímu objemu, hmotnosti a zamýšlenému použití s alespoň jedním povrchem o rozměrech nejméně 100 x 100 mm.

b) Pro kapaliny musí být mezi primární nádobu(y) a sekundární obal vložen savý materiál v dostatečném množství, aby pohltil celý obsah tak, aby během přepravy žádný únik kapalné látky nezasáhl vnější obal a neporušil celistvost vycpávkového materiálu.

c) Je-li více křehkých primárních nádob vloženo do jednoho sekundárního obalu, musí být buď jednotlivě zabaleny, nebo navzájem odděleny, aby se zamezilo jejich vzájemnému dotyku.

K určení, zda je látka vyňata podle tohoto odstavce, je nutné odborné posouzení. Toto posouzení by mělo být založeno na informacích vycházejících z předchozích případů onemocnění, na příznacích a individuálních charakteristikách lidského nebo zvířecího zdroje infekce a na endemických místních podmínkách.

Příklady vzorků biologického materiálu, které mohou být vyjmuty:

- vzorky krve nebo moči ke zjištění hladiny cholesterolu, hladiny cukru, hladiny hormonů nebo prostatických specifických protilátek (PSA);
- vzorky vyžadované k ověření funkce orgánů, jako srdce, jater nebo ledvin, u lidí nebo zvířat, které nemají infekční choroby, nebo vzorky pro ověření účinnosti léků;
- vzorky odebrané ke zjištění přítomnosti drog nebo alkoholu;
- vzorky odebrané pro těhotenské testy;
- biopsie ke zjištění rakoviny;
- zjišťování protilátek u lidí nebo zvířat, pokud není žádná obava z infekce (např. vyhodnocení imunity vyvolané vakcínou, diagnostikování autoimunitní nemoci atd.).

4.5 Klasifikační kódy ADR

Odpadům obsahující infekční látky jsou kromě UN přidělovány tyto klasifikační kódy:

- I 1 infekční látky nebezpečné pro lidi
- I 2 infekční látky nebezpečné jen pro zvířata
- I 3 klinické odpady
- I 4 látky biologické

Odpadům zařazeným do třídy 6.2 je dále přidělováno některé z následujících UN čísel, názvů a obalových skupin:

- 2814 Látka infekční nebezpečná pro lidi (není přidělena obalová skupina, pokyny pro balení viz kapitola 5)
- 2900 Látka infekční nebezpečná pouze pro zvířata (není přidělena obalová skupina, pokyny pro balení viz kapitola 5)
- 3291 Odpad klinický, nspecifikovaný, j. n. (není přidělena obalová skupina, musejí být zabaleny tak, aby zabalení odpovídalo obalové skupině II) nebo Odpad (bio)medicínský, j. n. (zabalení musí odpovídat obalové skupině II) neb Odpad medicínský regulovaný, j. n. (zabalení musí odpovídat obalové skupině II)
- 3373 Látky biologické, kategorie B (není přidělena obalová skupina, pokyny pro balení viz kapitola 5)

Uvedené názvy ADR mohou být poněkud matoucí. I když pouze u UN čísla 3291 je součástí názvu slovo „Odpad“, je odpad ze zdravotní a veterinární péče zařazován i do ostatních uvedených UN čísel a název je slovem „Odpad“ doplňován dodatečně dle dalších ustanovení ADR.

4.6 Základní principy zařazování medicínských nebo klinických odpadů ze zdravotní a veterinární péče

Odpady 18 01 03 a 18 02 02 (*Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce*):

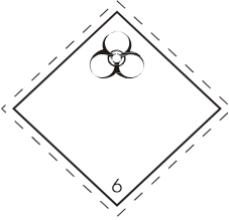
- **Medicínské nebo klinické odpady obsahující nebezpečné látky kategorie A musejí** být přiřazeny k UN číslu 2814 nebo k UN číslu 2900 (nemají obalovou skupinu, pokyny pro balení viz kapitola 5).
- Medicínské nebo klinické odpady obsahující infekční látky kategorie B musejí být přiřazeny k UN číslu 3291 (zabalení musí odpovídat obalové skupině II).
- Medicínské nebo klinické odpady, u nichž je možno důvodně předpokládat malou pravděpodobnost, že obsahují infekční látky, musejí být přiřazeny k UN číslu 3291 (zabalení musí odpovídat obalové skupině II). (Pro přiřazení se mohou vzít v úvahu mezinárodní, regionální nebo vnitrostátní katalogy odpadů).

Odpad 18 01 01 a 18 02 01 (*Ostré předměty*) O/N: **použité ostré předměty jsou z pohledu ADR nebezpečnými věcmi.** Obal na použité ostré předměty musí vyhovovat ČSN EN ISO 23907 (9), více viz kapitola 5.

Odpady 18 01 04 a 18 02 03 (*Odpady, na jejichž sběr a odstraňování nejsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce*) **nejsou z pohledu ADR nebezpečnou věcí. Dekontaminované medicínské nebo klinické odpady, které dříve obsahovaly infekční látky, nejsou z pohledu ADR nebezpečnými věcmi, ledaže by splňovaly kritéria pro zařazení do jiné třídy ADR.**

Shrnutí:

TYP NEBEZPEČNÉHO ODPADU	KÓD ODPADU Dle Katalogu odpadů	UN číslo dle ADR
Odpad 180103 a 180202 obsahující původce nemocí typu A (na základě lék. diagnózy) nebo kultury typu A	180103 a 180202	2814 nebo 2900
Odpad 180103 a 180202 obsahující původce nemocí typu B (na základě lék. diagnózy) nebo kultury typu B	180103 a 180202	3291
Ostré odpady obsahující původce nemocí typu A	180101 O/N	2814 nebo 2900
Ostré odpady obsahující původce nemocí typu B	180101 O/N	3291
Odpady s malou pravděpodobností infekce	180103 a 180202	3291
Medicínský nebo klinický odpad 180104	180104	nepodléhá ADR

Klasifikace odpadu podle zákona o odpadech		
infekční odpad 18 01 03 a 18 01 01 O/N	kateg. A UN 2814	klas. 6.2. (infekční)
	kateg. B UN 3291	
infekční odpad 18 02 02	kateg. A UN 2900	
	kateg. B UN 3291	

Příklad identifikace látky (nebezpečného odpadu) podle ADR:

Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce – kód odpadu 18 01 03 (infekce B)

- *UN:* 3291
- *Třída:* 6.2
- *Klasifikační kód:* I3
- *Obalová skupina:* II
- *Název:* Odpad klinický, nespecifikovaný, j. n.

4.7 Zařazování ostatních nebezpečných věcí a odpadů ze zdravotní a veterinární péče

Při poskytování zdravotní péče a při veterinární léčebné a diagnostické činnosti však vzniká řada dalších nebezpečných věcí a odpadů, které mohou být zařazeny jako nebezpečný odpad z hlediska zákona o odpadech nebo nejsou odesílány jako odpad, ale jsou podávány k přepravě a je nutno je zařadit, zabalit a přepravovat jako nebezpečné věci dle ADR.

Může se jednat například o:

- **Biologické produkty obsahující původce nemocí (produkty živých org. pro léčení, prevenci, diagnostiku, vývoj, pokusy, výzkum)**
- **Infekční geneticky změněné organismy a mikroorganismy obsahující původce nemocí**
- **Infekční nebo potenciálně infekční nemocniční prádlo**

- **Ostré předměty**
- **Lidské nebo zvířecí vzorky s minimální pravděpodobností infekce, avšak nezabalené do trojnásobného obalu a nevyňaté z působnosti předpisu ADR, lidské nebo zvířecí vzorky s pravděpodobností infekce**
- **Nepoužitelná cytostatika, nepoužitelná léčiva a kontaminované obaly (kódy odpadů 180108, 180109, 200131 a 200132) (s výjimkou těch, které jsou zabaleny v originálních obalech pro malospotřebitele nebo v režimu tzv. „omezeného množství“)** – zařazovány do ADR dle svých vlastností (kapalina, tuhá látka, hořlavost, toxicita) do různých UN čísel v kategorii „léčiva“. Léčivo kapalné toxické se zařadí pod UN 1851, kapalně hořlavé toxické pod UN 3248, tuhé toxické pod UN 3249
- **Krevní konzervy a krevní vaky (kód odpadu 18 01 02)** – zpravidla nebývají nebezpečnou věcí podle ADR. Pokud by však byly odpadem infekčním, zařadí se dle ADR buď pod UN 3291 nebo (jednalo-li by se o odpad vysoce infekční) pod další UN třídy 6.2 pro vysoce infekční látky – viz str. 16
- **Chemické látky (kód odpadu 18 01 07)** – zařazovány do ADR dle svých vlastností – **Odpadní amalgám (18 01 10)** – zařazovány do ADR zpravidla do UN čísel 3288 a 2809
- **Obaly obsahující nebezpečné látky** - zařazovány do ADR dle svých vlastností do různých UN čísel dle původního obsahu

Každá nebezpečná věc nebo odpad zařazená podle ADR, musí být podrobena předepsaným zkouškám (případně kvalifikovanému rozhodnutí), zda je či není zároveň látkou ohrožující životní prostředí. Látky UN čísel 3077 a 3082 (do kterých mohou být zařazeny i některé nespecifické odpady ze zdravotní a veterinární péče) jsou již nyní považovány za látky ohrožující životní prostředí automaticky.

Konečné zařazení nebezpečných odpadů a nebezpečných věcí provádí vždy odesílatel v úzké spolupráci s bezpečnostním poradcem pro ADR.

5. BALENÍ NEBEZPEČNÝCH ODPADŮ ZE ZDRAVOTNÍ A VETERINÁRNÍ PÉČE A ZNAČENÍ OBALŮ PODLE POŽADAVKŮ PŘEDPISU ADR

Nebezpečné věci mohou být přepravovány jako **VOLNĚ LOŽENÉ** (pokud je to ke konkrétnímu UN číslu předpisem ADR povoleno) nebo jako **PŘEPRAVOVANÉ V**

KUSECH čili BALENÉ.

Každá nebezpečná věc zařazená podle ADR přepravovaná v kusech (tedy i nebezpečné odpady ze zdravotní a veterinární péče) musí být pro přepravu zabalena v předepsaných typech certifikovaných obalů, tedy vyrobených z předepsaných materiálů a schválených výrobním postupem – jedná se o tzv. **certifikovaný obal**. Obal je považován za certifikovaný, pokud vzorek obalu prošel předepsanými zkouškami ve státní zkušebně a obdržel atest. Certifikovaný obal je pak výrobcem obalů na svém těle označen kódem obalu a dalšími nezbytnými údaji – tj. příslušnou alfanumerickou řadou, která je uvedena v atestu. Takto je možno identifikovat certifikaci jednotlivých obalů.

Použití určitého typu obalu pro přepravu odpadu předepisuje ke každému UN číslu tzv. **pokyn pro balení** (jeho číslo a obsah odpovídá současnému znění předpisu ADR 2015):

- **UN 2814** – nelze přepravovat volně ložené, nutno zabalit dle **pokynu pro balení P 620**
- **UN 2900** – nelze přepravovat volně ložené, nutno zabalit dle **pokynu pro balení P 620**
- **UN 3291**- lze přepravovat volně ložené za splnění podmínek uvedených v ustanovení VC 3. Lze použít i přepravu v kusech dle **pokynu pro balení P621**, případně do tzv. IBC (intermediate bulk container) dle IBC 620 nebo ve velkých obalech dle LP 621
- **UN 3373** – nelze přepravovat volně ložené, musí být zabaleno dle P 650, pak je zcela vyňato z ADR

Popis balení dle pokynu pro balení P 620 (pro UN 2814 a UN 2900):

Obaly splňující předpisy kapitoly 6.3 a podle těchto předpisů schválené, sestávající z:

a) Vnitřních obalů, které se skládají z:

- jedné nebo více nepropustných primárních nádob;
- nepropustného sekundárního obalu;
- s výjimkou tuhých infekčních látek – absorpčního materiálu v dostatečném množství pro pohlcení celého vnitřního obsahu vloženého mezi primární nádobu(y) a sekundární obal; pokud je více primárních nádob uloženo v jednom sekundárním obalu, musí být buď jednotlivě zabaleny, nebo odděleny tak, aby se předešlo jejich vzájemnému dotyku.

b) Tuhého vnějšího obalu. Nejmenší vnější rozměr nesmí být menší než 100 mm.

Dodatečné požadavky:

1. Vnitřní obaly pro odpady obsahující infekční látky nesmějí být seskupeny s jinými vnitřními obaly, které obsahují jiný druh věcí. Kompletní kusy mohou být vloženy do přepravního

obalového souboru podle ustanovení oddílů 1.2.1 a 5.1.2 předpisu ADR. Tento přepravní obalový soubor může obsahovat suchý led.

2. Kromě výjimečných zásilek, jako jsou celé orgány, které vyžadují speciální obal, platí následující dodatečné požadavky:
 - a) Látky odesílané při teplotě okolí nebo při vyšší teplotě: Primární nádoby musí být ze skla, kovu nebo plastu. Musí být použity účinné prostředky k zajištění těsného uzavření, např. tepelný spoj, lemovaná zátka nebo kovový uzávěr s obrubou. Pokud jsou použity šroubovací korunkové uzávěry, musí být zajištěny účinnými prostředky, např. páskou, parafinovou lepicí páskou nebo zvlášť pro tento účel zhotoveným uzamykatelným uzávěrem;
 - b) Látky odesílané ve zchlazeném nebo zmrazeném stavu: Led, suchý led nebo jiná chladicí látka musí být umístěny kolem sekundárního obalu (sekundárních obalů) nebo v přepravním obalovém souboru s jedním nebo více kompletními kusy označenými podle pododdílu 6.3.3 předpisu ADR. Vnitřní rozpěrky musí udržet sekundární obal(y) nebo kusy v pozici poté, co led odtál nebo se suchý led odpařil. Pokud je použito ledu, musí být vnější obal nebo přepravní obalový soubor nepropustný. Pokud je použito suchého ledu, musí vnější obal nebo přepravní obalový soubor umožnit únik plynného oxidu uhličitého. Primární nádoba a sekundární obal si musí zachovat svou neporušenost při teplotě použitého chladicího prostředku;
 - c) Látky odesílané v kapalném dusíku: Musí být použito primárních plastových nádob schopných odolávat velmi nízkým teplotám. Sekundární obal musí být také schopen odolávat velmi nízkým teplotám a ve většině případů bude nezbytné, aby byl individuálně vytvarován kolem celé primární nádoby. Je rovněž nutno dodržet ustanovení týkající se přepravy kapalného dusíku. Primární nádoba a sekundární obal si musí zachovat svoji neporušenost při teplotě kapalného dusíku;
 - d) Lyofilizační látky mohou být přepravovány také v primárních nádobách, kterými jsou plamenem zatavené skleněné ampule nebo skleněné lahvičky s pryžovou zátkou, utěsněné kovovým uzávěrem.
3. Ať jsou předpokládány teploty zásilky jakékoli, primární nádoba nebo sekundární obal musí být schopné odolat, bez úniku obsahu, vnitřnímu tlaku vytvářejícímu tlakový rozdíl nejméně 95 kPa a teplotám v rozmezí od -40 °C do +55 °C.
4. Jiné nebezpečné věci nesmějí být baleny do téhož obalu s infekčními látkami

třídy 6.2, pokud nejsou nutné pro udržování životaschopnosti, stabilizaci nebo zamezení degradaci nebo pro neutralizaci nebezpečí představovaných infekčními látkami. Množství nejvýše 30 ml nebezpečných věcí spadajících do tříd 3, 8 nebo 9 smí být zabaleno do každé primární nádoby obsahující infekční látky. Tato malá množství nebezpečných věcí tříd 3, 8 nebo 9 nepodléhají žádným dodatečným požadavkům ADR, pokud jsou zabalena podle tohoto pokynu pro balení.

Z uvedeného vyplývá, že náročnost na zabalení látek zařazených pod UN čísla 2814 a 2900 je vysoká.

Popis balení podle pokynu pro balení P 621 (pro UN 3291 v kusech):

Dovoleny jsou následující obaly:

1. Pevné těsné obaly vyhovující požadavkům kapitoly 6.1 předpisu ADR pro tuhé látky na úrovni parametrů obalové skupiny II za podmínky, že je dostatečné množství absorpčního materiálu k pohlcení celého množství kapaliny přítomné v obalu a že obal sám má schopnost udržet kapaliny;
2. Pro kusy obsahující větší množství kapaliny – pevné obaly splňující požadavky kapitoly 6.1 na úrovni parametrů obalové skupiny II pro kapaliny.

Dodatečné požadavky:

Obaly určené pro ostré nebo špičaté předměty, jako jsou skleněné střepy a jehly, musí být odolné proti propíchnutí a musí udržet kapaliny za zkušebních podmínek kapitoly 6.1 předpisu ADR.

Z uvedeného vyplývá, že obecně jde o jednoduché certifikované obaly (např. plastové sudy) a speciální certifikované obaly na ostré předměty.

Popis balení podle pokynu pro balení IBC 620 (pro UN 3291 v kusech):

Dovoleny jsou následující IBC:

Pevné nepropustné IBC splňující parametry obalové skupiny II

Dodatečné požadavky:

1. V IBC musí být dostatek absorpčního materiálu k pohlcení celého množství kapaliny obsažené v IBC.
2. IBC musí být schopny udržet kapaliny.

3. IBC, u kterých se předpokládá, že budou obsahovat ostré předměty, jako jsou skleněné střepy a jehly, musí být odolné proti proražení.

Popis balení podle pokynu pro balení LP 621 (pro UN 3291 ve velkých obalech):

Dovoleny jsou následující velké obaly:

1. Pro klinický odpad uložený ve vnitřních obalech: Pevné nepropustné velké obaly vyhovující požadavkům kapitoly 6.6 ADR pro tuhé látky, na úrovni parametrů obalové skupiny II, za podmínky dostatečného množství absorpčního materiálu k pohlčení celého množství kapaliny obsažené ve velkém obalu a za podmínky, že velký obal je schopen udržet kapaliny;
2. Pro obaly obsahující větší množství kapalin: Pevné velké obaly splňující požadavky kapitoly 6.6 ADR, na úrovni parametrů obalové skupiny II, pro kapaliny.

Dodatečný požadavek:

Velké obaly určené pro ostré předměty, jako skleněné střepy a jehly, musí být odolné proti proražení a udržet kapaliny podle zkušebních podmínek kapitoly 6.6 ADR.

Pro odpad UN 3291 platí zvláštní ustanovení VC3 – Přeprava ve volně loženém stavu je dovolena ve speciálně vybavených vozidlech nebo kontejnerech podle norem stanovených příslušným orgánem země původu. Přeprava je dovolena v uzavřených vozidlech s kovovou konstrukcí pouze jako vozová zásilka.

- (a) Uzavřená vozidla pro volně ložené látky a jejich otvory musí být těsné. Ložné prostory musí být omyvatelné a snadno čistitelné, konstrukce nesmí vytvářet podmínky, aby po vykládce zůstávaly ve vozidle zbytky odpadů. Ložné prostory pro volně ložené látky musí mít neporézní vnitřní povrchy a musí být bez prasklin nebo jiných vad, které by mohly poškodit obaly uvnitř, bránit desinfekci nebo dovést nežádoucí únik odpadů. Konstrukce vozidel musí umožnit snadnou a bezpečnou nakládku a vykládku bez poškození kusů.
- (b) Odpady UN čísla 3291 musí být uloženy v uzavřeném vozidle pro volně ložené látky v těsných, hermeticky uzavřených plastových pytlích konstrukčního typu odzkoušeného a schváleného podle OSN, které vyhověly příslušným zkouškám pro přepravu tuhých látek obalové skupiny

II, a značených podle 6.1.3.1. Takové plastové pytle musí z hlediska odolnosti proti nárazu a proti roztržení vyhovět normám ISO 7765-1:1988 „Plastový film a fólie – Určení odolnosti proti nárazu metodou volného pádu tělesa – Část 1: Metody zvané „schodiště“ a ISO 6383-2:1983 „Plasty – Film a fólie – Určení odolnosti proti roztržení – Část 2: Elmendorfova metoda“. Každý pytel musí mít odolnost proti nárazu nejméně 165g a odolnost proti roztržení nejméně 480 g jak v rovnoběžné, tak i v kolmé rovině vzhledem k podélné rovině pytle. Nejvyšší čistá (netto) hmotnost každého plastového pytle musí být 30 kg.

- (c) Odpady UN čísla 3291, které obsahují kapaliny, musí být přepravovány jen v plastových pytlích obsahujících dostatečné množství absorpčního materiálu, aby pohltil všechnu kapalinu, bez jejího úniku do kontejneru pro volně ložené látky.
- (d) Odpady UN čísla 3291 obsahující ostré předměty, musí být přepravovány jen v tuhých obalech konstrukčního typu odzkoušeného a schváleného podle OSN, které vyhovují ustanovením pokynů pro balení P621, IBC620 nebo LP621.
- (e) Tuhé obaly uvedené v pokynech pro balení P621, IBC620 nebo LP621 mohou být rovněž použity. Musí být řádně zajištěny, aby se zamezilo poškození za normálních podmínek přepravy. Odpady přepravované v tuhých obalech a plastových pytlích společně v tomtéž uzavřeném kontejneru pro volně ložené látky musí být přiměřeně navzájem odděleny, např. vhodnými tuhými přepážkami, kovovými mřížkami nebo jinými zajišťovacími prostředky, aby se zamezilo poškození obalů za normálních podmínek přepravy.
- (f) Odpady UN čísla 3291 v plastových pytlích nesmějí být naloženy do uzavřeného vozidla pro volně ložené látky takovým způsobem, že by se pytle mohly poškodit.
- (g) Uzavřená vozidla pro volně ložené látky musí být po každé jízdě prohlédnuta, aby se odhalil každý případný únik nebo rozlití. Jestliže odpady UN čísla 3291 unikly nebo se rozlily do uzavřeného kontejneru pro volně ložené látky, smí být znovu použito až po důkladném vyčištění a,

pokud je to nutné, po desinfekci a dekontaminaci vhodným prostředkem. S odpady UN čísla 3291 nesmějí být společně přepravovány žádné jiné věci, než jsou medicínální nebo veterinární odpady. Medicínální nebo veterinární odpady přepravované v tomtéž uzavřeném kontejneru pro volně ložené látky musí být prohlédnuty, aby se odhalila případná kontaminace.

Popis balení podle pokynu pro balení P 650 (pro UN 3373):

1. Obal musí být dobré kvality, dostatečně pevný, aby odolal nárazům a namáháním, k nimž normálně dochází během přepravy, včetně překládky mezi vozidly nebo kontejnery a mezi vozidly nebo kontejnery a sklady, jakož i snímání (vyjímání) z palety nebo přepravního obalového souboru pro následnou ruční nebo mechanickou manipulaci. Obaly musí být vyrobeny a uzavřeny tak, aby se zamezilo jakémukoli úniku jejich obsahu, který by mohl být za normálních podmínek přepravy způsoben vibrací nebo změnami teploty, vlhkosti nebo tlaku.
2. Obal musí sestávat alespoň ze tří komponentů:
 - primární nádoby,
 - sekundárního obalu,
 - vnějšího obalu,z nichž buď sekundární, nebo vnější obal musí být tuhý.
3. Primární nádoby musí být zabaleny do sekundárních obalů takovým způsobem, aby za normálních podmínek přepravy nemohly prasknout, být proděravěny nebo propouštět svůj obsah do sekundárního obalu. Sekundární obaly musí být zajištěny ve vnějších obalech vhodným fixačním materiálem. Žádný únik obsahu nesmí narušit celistvost fixačního materiálu ani vnějšího obalu.
4. Pro přepravu musí být na vnějším povrchu vnějšího obalu, na pozadí s kontrastní barvou, umístěna značka, která musí být jasně viditelná a čitelná. Značka musí mít formu čtverce postaveného na vrchol pod úhlem 45° s minimálními rozměry 50 mm x 50 mm; tloušťka čáry musí být nejméně 2 mm; písmena a číslice musí mít výšku nejméně 6 mm. Na vnějším obalu vedle této značky musí být uvedeno oficiální pojmenování pro přepravu BIOLOGICKÁ LÁTKA, KATEGORIE B“ písmeny o výšce nejméně 6 mm.
5. Alespoň jeden povrch vnějšího obalu musí mít minimální rozměry 100 mm x 100 mm.

6. Kompletní kus musí být schopen úspěšně projít zkouškou volným pádem dle pododdílu, jak je uvedeno v pododdílu 6.3.5.2 předpisu ADR, při výšce pádu 1,2 m. Po uvedené sérii pádů nesmí být zpozorován žádný únik z primární(ch) nádob(y), které musí zůstat chráněny absorpčním materiálem, je-li předepsán, v sekundárním obalu.

7. Obaly pro kapalné látky:

- a) Primární nádoba (nádob) musí být nepropustná (nepropustné);
- b) Sekundární obal musí být nepropustný;
- c) Pokud je několik křehkých primárních nádob vloženo do jednoho sekundárního obalu, musí být buď jednotlivě zabaleny, nebo navzájem odděleny, aby se zamezilo jejich vzájemnému dotyku;
- d) Mezi primární nádobu (nádob) a sekundární obal musí být vložen absorpční materiál. Absorpční materiál musí být v množství dostatečném pro pohlcení celého obsahu primární(ch) nádoby (nádob) tak, aby únik kapalné látky nenarušil celistvost fixačního materiálu nebo vnějšího obalu;
- e) Primární nádoba nebo sekundární obal musí být schopné odolat bez úniku obsahu vnitřnímu tlaku 95 kPa (0,95 baru).

8. Obaly pro tuhé látky:

- a) Primární nádoba (nádob) musí být prachotěsná (prachotěsné);
- b) Sekundární obal musí být prachotěsný;
- c) Pokud je několik křehkých primárních nádob vloženo do jednoho sekundárního obalu, musí být buď jednotlivě zabaleny, nebo navzájem odděleny, aby se zamezilo jejich vzájemnému dotyku;
- d) Není-li možno vyloučit přítomnost zbytkové kapaliny v primární nádobě během přepravy, musí se použít obal vhodný pro kapaliny včetně absorpčního materiálu.

9. Zchlazené nebo zmrazené vzorky: Led, suchý led a kapalný dusík:

- a) Je-li použito jako chladiva suchého ledu nebo kapalného dusíku, musí být dodrženy všechny příslušné požadavky ADR uvedené v 5.5.3. Je-li použit led, musí být umístěn vně sekundárních obalů nebo ve vnějším obalu nebo přepravním obalovém souboru. Musí se použít vnitřní podpěry, aby byly sekundární obaly zajištěny v původní poloze. Je-li použit led, musí být vnější obal nebo přepravní obalový soubor nepropustný;
- b) Primární nádoba a sekundární obal si musí zachovat svou celistvost při teplotě chladiva, jakož i teplotách a tlacích, které by mohly vzniknout při ztrátě chlazení.

10. Jsou-li kusy uloženy v přepravním obalovém souboru, musí být označení kusů

vyžadované tímto pokynem pro balení buď přímo viditelné, nebo musí být reprodukováno na vnější straně přepravního obalového souboru.

11. Infekční látky přiřazené k UN číslu 3373, které jsou zabaleny, a kusy, které jsou označeny podle tohoto pokynu pro balení, nepodléhají žádným dalším ustanovením ADR.
12. Výrobci obalů a jejich následní distributoři musí dát odesilateli nebo osobě, která připravuje kus (např. pacient), jasné pokyny pro plnění a uzavírání takových obalů a umožnit tak správně připravit kus k přepravě.
13. Jiné nebezpečné věci nesmějí být baleny do téhož obalu jako infekční látky třídy 6.2, pokud nejsou nutné k udržení životaschopnosti infekčních látek, k jejich stabilizaci nebo k zamezení jejich degradace nebo pro neutralizaci nebezpečí, které představují. Množství nejvýše 30 ml nebezpečných věcí tříd 3, 8 nebo 9 může být zabaleno do každé primární nádoby obsahující infekční látky. Jsou-li tato malá množství nebezpečných věcí balena s infekčními látkami v souladu s tímto pokynem pro balení, není třeba dodržet žádná jiná ustanovení ADR.
14. Jestliže látka unikla a rozlila (rozsypala) se ve vozidle nebo kontejneru, nesmí být toto vozidlo nebo kontejner znovu použit (použito), dokud nebyl důkladně vyčištěn, a pokud je to potřebné, dezinfikován a dekontaminován. Všechny ostatní věci a předměty přepravované v tomtéž vozidle nebo kontejneru musí být prohlédnuty kvůli případnému znečištění.

Z uvedeného vyplývá, že náročnost na zabalení odpadů obsahující látky zařazené pod UN číslo 3373 je vysoká, avšak po zabalení dle těchto podmínek vypadává látka z působnosti předpisu ADR.

Shrnutí:

- Jsou-li nebezpečné odpady kvůli obsahu druhu infekčních agens zařazené do UN čísel 2814 a 2900, nelze je přepravovat jako volně ložené, musejí být zabaleny, a to velmi náročným způsobem.
- Jsou-li nebezpečné odpady zařazené kvůli druhu infekčních agens do UN čísla 3291, je možné je dle ADR dopravovat volně ložené, ale vložené do speciálních obalů popsaných výše anebo je lze zabalit do certifikovaných obalů a přepravovat jako kusy.
- Odpady s obsahem infekčních látek, které jsou zařazené kvůli druhu infekčních agens do UN čísla 3373, není možno dopravovat jako volně ložené, ale je nutno je

zabalit předepsaným vysoce náročným způsobem – ale pak se nepřeppravují pod působností předpisu ADR.

Každý kus, tj. každá nebezpečná věc (odpad) zabalená v předepsaném obalu, musí být podle ADR označen příslušnou bezpečnostní značkou předepsaného vzoru a UN číslem látky v obale obsažené nebo značením předepsaným v příslušném pokynu pro balení. Balení nebezpečných věcí podle ADR má však řadu různých výjimek a dalších specifikací, stejně jako je předpisem ADR dána řada podmínek pro to, aby látky mohly být přepravovány jako volně ložené. Se skutečností, jsou-li látky volně ložené nebo balené, souvisí další povinnosti vyplývající z předpisu ADR a je nad rámec tohoto materiálu je zde uvádět. Kromě toho vyžaduje dobrá orientace ve všech těchto záležitostech odbornou kvalifikaci bezpečnostního poradce.

Značení shromažďovacích prostředků je třeba označit současně tak, aby značení vyhovělo zákonu o odpadech (1) a příloze č. 29 k vyhlášce č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (4) (např. název odpadu, katalogové číslo odpadu, čas vzniku odpadu, kód a název nebezpečné vlastnosti, nápis „nebezpečný odpad“ apod.)

6. ZPRACOVÁNÍ PŘEPRAVNÍ DOKUMENTACE PRO PŘEPRAVU NEBEZPEČNÝCH ODPADŮ PODLE POŽADAVKŮ PŘEDPISU ADR

Ve smyslu zákona o odpadech (1) je při přepravě odpadu vyžadován tzv. **Ohlašovací list pro přepravu nebezpečných odpadů** (dříve Evidenční list pro přepravu nebezpečných odpadů). Vzor Ohlašovacího listu pro přepravu nebezpečných odpadů po území ČR je uveden v příloze č. 26 *vyhlášky MŽP č. 383/2001 Sb.*, o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů (4).

Předpis ADR vyžaduje tzv. **Přepravní doklad ADR**. Přepravní doklad ADR nemá předepsanou žádnou závaznou grafickou strukturu, závazně však stanovuje údaje, které je potřeba do dokladu zapsat, a v jakém pořadí.

Povinné údaje Přepravního dokladu:

- předřazená písmena UN + UN číslo
- oficiální pojmenování vč. doplňků
- čísla vzorů bezpečnostních značek

- obalová skupina (je-li stanovena)
- kód omezení pro tunely (bude-li realizována doprava tunelem)
- počet a popis kusů (podle terminologie ADR)
- v případě, že se nejedná o vynětí z platnosti pro množství přepravované jednou dopravní jednotkou (dále jen tzv. „podlimitní množství“) – celková hmotnost (hrubá nebo čistá) nebo objem nebo v případě tzv. podlimitního množství – součet čistých hmotností a objemů za každou přepravní kategorii
- jméno a adresa odesilatele
- jméno a adresa příjemce (příjemců) včetně jména a telefonního kontaktu odpovědné osoby
- jsou-li přepravovány odpady obsahující nebezpečné látky, musí být před oficiálním pojmenováním pro přepravu uvedeno slovo „ODPAD“, pokud toto slovo není již částí oficiálního pojmenování pro přepravu
- pro třídu 6.2 platí dodatečné ustanovení, a to, že kromě údajů o příjemci musí být uvedeno jméno a číslo telefonu odpovědné osoby.

Poznámka: pojem tzv. podlimitní množství je částečně objasněn níže v tomto materiálu. Je-li dopravované množství nebezpečných věcí na jedné dopravní jednotce klasifikováno jako tzv. podlimitní, souvisí s touto skutečností řada úlev při přepravě. Podrobněji celou záležitost přepravních kategorií tzv. podlimitního množství a jejich souvislostí musí řešit kvalifikovaný bezpečnostní poradce.

Jak již bylo uvedeno, neexistuje závazná podoba Přepravního dokladu ADR, proto tento formulář není součástí tohoto materiálu. Podobu a grafickou úpravu Přepravního dokladu zpravidla navrhuje odesilateli jeho bezpečnostní poradce po podrobné analýze jeho potřeb.

Přepravní doklad vždy vyplňuje odesílatel, tedy pověřený pracovník toho zdravotnického zařízení, které podává nebezpečné odpady k přepravě.

Součástí přepravní dokumentace při „přepravě bez vynětí z platnosti“ - tzv. nadlimitní přepravě (pojem „nadlimitní“ je někdy používán, ale není oficiální) je dokument **Písemné pokyny podle ADR**. Jeho čtyřstránková forma je přesně dána předpisem ADR a povinnost vybavit řidiče tímto dokumentem má – podle současného znění ADR – dopravce, tedy firma, která nebezpečný odpad dopravuje. Řidič však musí být vhodnou formou **odesilatelem = původcem** informován o charakteru nebezpečné věci.

Ohlašování přepravy nebezpečných odpadů: dle § 40, odst.1 zákona o odpadech (1) se přeprava nebezpečných odpadů ohlašuje Ministerstvu životního prostředí prostřednictvím

integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) v oblasti životního prostředí.

7. KONTROLNÍ ČINNOST PŘED NAKLÁDKOU NEBEZPEČNÝCH ODPADŮ PODLE POŽADAVKŮ PŘEDPISU ADR

Různí účastníci přepravy mají – podle své pozice v přepravním řetězci za povinnost před nakládkou nebezpečných odpadů zkontrolovat, zda vozidlo, cisternové vozidlo nebo kontejner odpovídají požadavkům ADR z hlediska svého typu, obecného technického stavu, označení a výbavy.

Tyto kontrolní povinnosti se s ohledem na znění předpisu ADR (24) a zákona o silniční dopravě v platném znění (22) mezi jednotlivými účastníky přepravy navzájem překrývají a prolínají. V praxi je tedy nutno rozlišit, kdy se zdravotnické zařízení nachází v pozici odesilatele, nakládce, plniče a baliče a podle toho kontroly provádět.

Kontrola typu vozidla:

typem vozidla (cisterny) je míněn požadavek na speciální konstrukci podvozku vozidla nebo na speciální konstrukci cisterny, což je doložitelné dokladem „Osvědčení o schválení vozidel pro přepravu některých nebezpečných věcí“, jež musí mít řidič k dispozici.

Kontrola technického stavu vozidla:

před nakládkou musí být prohlédnut vnitřek i vnějšek vozidla nebo kontejneru, aby se zjistilo, zda nejsou poškozeny.

Kontrola označení vozidla:

každé vozidlo přepravující nebezpečné věci musí být předepsaným způsobem označeno oranžovými tabulemi a případně také bezpečnostními značkami. Způsob značení má celou řadu variant, závisí například na tom, zda jsou nebezpečné odpady volně ložené nebo balené, kolik látek různých UN čísel je ve vozidle naloženo, jedná-li se o valníkové vozidlo nebo kontejner, jaké jsou možnosti dopravce apod. Konečnou verzi značení pro kontrolní činnost stanoví s ohledem na požadovanou variantu přepravy zpravidla bezpečnostní poradce po dohodě s dopravcem i odesilatelem. Od značení může být upuštěno, pokud se přeprava realizuje v některém z režimů vynětí z platnosti.

Kontrola speciální ADR výbavy vozidla:

Vozidlo musí být vybaveno speciální výbavou ADR a hasicími přístroji. Rozsah povinné výbavy se liší podle druhu přepravovaných nebezpečných věcí. Vozidla nemusí být vybavena povinnou výbavou, pokud se přeprava realizuje v některém z režimů vynětí z platnosti.

Výbava hasicích přístrojů závisí na nejvyšší povolené hmotnosti vozidla. Pro přepravu v tzv. podlimitním množství je požadován pouze jeden 2 kg hasicí přístroj bez ohledu na nejvyšší povolenou hmotnost vozidla. Pro UN 3291 stačí, aby vozidlo bylo vybaveno pouze jedním 2kg hasicím přístrojem a dále pak nemusí být vybaveno přenosnou svítilnou s nejiskřivým povrchem. Toto vychází z ustanovení S3 dohody ADR.

Kontrola kvalifikace osádky vozidla:

Osádka vozidla přepravující nebezpečné věci musí mít během přepravy při sobě Osvědčení o školení řidiče přepravujícího nebezpečné věci. V případě přepravy v tzv. podlimitním množství musí být členové osádky vozidla držiteli Osvědčení o školení osob podléjících se na přepravě, toto Osvědčení však nemusí být na palubě dopravní jednotky při přepravě, ale dopravce jej musí být schopen předložit při kontrole v sídle společnosti.

Provést kontrolu technického stavu, značení a výbavy má rovněž za povinnost i dopravce, čímž je dodržen systém dvojí kontroly.

Nakládka nesmí být provedena, jestliže se kontrolou dokladů, vozidla, cisterny nebo kontejneru nebo jejich výbavy zjistilo, že nesplňují předpisy ADR.

8. INSTITUT BEZPEČNOSTNÍHO PORADCE

V platném znění zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě (22), v § 23 (s odkazem na **Evropskou dohodu o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí ADR** – zveřejněna ve Sbírce mezinárodních smluv) je uloženo všem **odesílatelům, dopravcům a příjemcům nebezpečných věcí ustanovit bezpečnostního poradce** pro přepravu nebezpečných věcí. To znamená, že firmy, které přijímají nebezpečné věci nebo dopravují nebezpečné věci (a to i pro vlastní potřebu), případně odesílají nebezpečné věci, musejí jmenovat bezpečnostního poradce.

Výjimka, kdy společnost nemusí mít jmenovanou osobu bezpečnostního poradce, je uvedena v prováděcí vyhlášce č. 478/2000 Sb., k zákonu o silniční dopravě (23), kde je v § 17 uvedeno:

(1) Povinnosti právnických a fyzických osob týkající se bezpečnostních poradců pro přepravu nebezpečných věcí silniční dopravou (dále jen "bezpečnostní poradci"), jak jsou uvedeny v dohodě, se nevztahují na osoby, jejichž činnost se týká přepravovaných množství nebezpečných věcí, která jsou v každé dopravní jednotce menší než limity uvedené v dohodě, příloze A, části 1 kapitole 1.1 bodu 1.1.3.6, části 2 kapitole 2.2 bodu 2.2.7.1.2, části 3 kapitole 3.3 a části 3 kapitole 3.4.

Obdobně to platí pro přepravu, odesílání a příjem nebezpečných věcí po železnici dle zákona

č. 266/1994 Sb., o dráhách (25) a dle *Narřízení vlády zveřejněné ve Sbírce zákonů pod č. 1/2000 Sb.*, o přepravním řádu pro veřejnou drážní nákladní dopravu (26) (s odkazem na **Přílohu I Řád pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných věcí RID** – zveřejněna ve Sbírce mezinárodních smluv).

Mezi nebezpečné věci, které **přijímají** zdravotnická a případně veterinární zařízení, patří zejména medicínální plyny, dezinfekce, některá léčiva, sterilizační plyny, chemikálie pro úpravu vod, nafta do záložních dieselařegátů a jiné. Většina zdravotnických a veterinárních zařízení také **odesílá** nebezpečné věci, a to zejména **nebezpečné odpady, jako např. různé infekční odpady, nepoužitelná léčiva a cytostatika, obaly od léčiv, ostré předměty, ale i chemické odpady**. Odesílání prázdných vratných nevyčištěných obalů po nebezpečných věcech a také infekčního nemocničního prádla (!) podléhá rovněž režimu ADR/RID.

Z běžné praxe vyplývá, že prakticky každé větší zdravotnické a veterinární zařízení je příjemcem a/nebo odesilatelem nebezpečných věcí, a **PODLÉHÁ** tak zákonné povinnosti jmenovat bezpečnostního poradce. Zařízení, která přijímají nebo odesílají či dopravují tzv. podlimitní množství nebezpečných věcí, bezpečnostního poradce jmenovat nemusí, avšak některé omezené povinnosti z předpisu ADR se jich přesto týkají. **Stanovit, zda zdravotnické či veterinární zařízení podléhá povinnosti jmenovat poradce, zvládne zase jen akreditovaný poradce, takže je nezbytné objednat si u něj alespoň tzv. zjišťovací audit, ve kterém dostane odbornou odpověď**.

Bezpečnostní poradce musí být držitelem osvědčení o absolvování odborného školení zakončeného zkouškou schválenou příslušným státním orgánem. Toto osvědčení platí pro všechny státy dohody ADR, tedy v podstatě ve všech státech Evropy. Nejosvědčenějším řešením je najmout si na výkon funkce bezpečnostního poradce specializovanou firmu, u níž je poradenství v oblasti ADR hlavní činností, neboť zejména ve zdravotnických, případně veterinárních zařízeních je problematika ADR značně komplikovaná. Zdravotnická či veterinární zařízení jsou na požádání povinna sdělit kontrolním orgánům totožnost svého bezpečnostního poradce.

Funkce bezpečnostního poradce zpravidla představuje zajištění následujících služeb:

- analýza skutečného stavu společnosti v oblasti přeprav nebezpečných věcí (úvodní audit)
- doporučení změn oproti stávajícímu stavu

- podíl na přípravě potřebných podkladů, formulářů, přepravních dokladů
- zpracování povinné výroční zprávy pro vedení podniku a orgány státního dozoru
- informační a poradenský servis po telefonu, mailu
- kontrolní audit (minimálně jedenkrát za rok)
- pomoc při zpracování firemní směrnice ADR
- zpracování zpráv o mimořádných událostech (pro látky třídy 6.2 se zpracovává bez ohledu na množství uniklé látky)
- návrh a pomoc při aplikaci bezpečnostních plánů dle 1.10 ADR (v rámci tzv. protiteroristických opatření)
- proškolení zaměstnanců společností zúčastněných na přepravě a manipulaci s nebezpečnými věcmi v oblasti problematiky ADR a souvisejících předpisů.

9. ROZDÍLY V PŘÍSTUPECH K ŘEŠENÍ ODESÍLÁNÍ NEBEZPEČNÝCH ODPADŮ Z POHLEDU PROBLEMATIKY ADR ZE ZAŘÍZENÍ ZDRAVOTNÍ A VETERINÁRNÍ PÉČE A MALÝCH ZAŘÍZENÍ ZDRAVOTNÍ A VETERINÁRNÍ PÉČE

Výše uvedené povinnosti původce-odesilatele-nakládce se budou v plné míře týkat všech typů nemocnic a dalších **velkých zařízení zdravotní a veterinární péče**, kde vzniká denně velké množství zdravotnických odpadů různého typu a různé míry nebezpečnosti. Tato zařízení budou tedy ve spolupráci se svým bezpečnostním poradcem, kterého musejí ze zákona jmenovat, povinna zařadit všechny nebezpečné odpady dle ADR, vytipovat vhodné certifikované obaly, obaly označit předepsaným způsobem, vystavit předepsanou přepravní dokumentaci, provést kontroly před nakládkou a splnit další povinnosti ADR související s jejím postavením v přepravním řetězci.

Malá zařízení zdravotní a veterinární péče – jako různá zdravotní střediska, ordinace lékařů, veterinářů apod., která zpravidla neprodukují velké objemy nebezpečných odpadů, nepřijímají ani sama nedopravují nebezpečné věci, nejsou povinna jmenovat bezpečnostního poradce. Některé povinnosti odesílatelů však přesto plnit musejí.

Jde zejména o tyto činnosti:

- **zařazení nebezpečného odpadu do ADR** – předpokládá se, že bude vznikat nepočetný ustálený sortiment stále stejných druhů odpadů (nejčastěji 18 01 03), proto jejich zařazení a pojmenování bude provedeno jednorázově,

- **zabalení nebezpečného odpadu podle ADR** – předpokládá se trvalé stanovení vhodných obalů pro jednotlivé druhy odpadů, přičemž bude-li infekční odpad 18 01 03 zařazen do UN čísla 3291 (což je nejpravděpodobnější), bude zabalen výše popsáním způsobem, (Přeppravuje-li se odpad UN 3291 v kusech, musí být zabalen v obalech certifikovaných pro přepravu nebezpečných věcí, přičemž obal musí vyhovovat požadavkům obalové skupiny II. Obal musí být označen ve smyslu vyhlášky č. 383/2001 Sb. (4) názvem odpadu, jeho katalogovým číslem, kódem a názvem nebezpečné vlastnosti, nápisem „nebezpečný odpad“ a dle ADR bezpečnostní značkou č. 6.2 a „UN 3291“. Pokud se ve vozidle odváží pouze tento odpad a jeho hmotnost nepřesahuje 333 kg, jde o tzv. „podlimitní množství“. Přeppravuje-li se odpad UN 3291 jako **volně ložený**, je vložen do speciálních pytlů, které se neoznačují dle ADR značkou a UN číslem – bližší specifikace pytlů viz kapitola 5. Tento náklad je pak ale bez ohledu na jeho množství dle ADR „přeppravou bez vynětí z platnosti“ – „nadlimitní“),
- **vystavení Přeppravního dokladu ADR** – předpokládá se vyhotovení 1 vzoru Přeppravního dokladu pro tzv. podlimitní množství odpadů. V tomto dokladu mohou být předem předepsány všechny povinné údaje podle ADR (jak je uvedeno výše) pro každý typ odpadu, který v zařízení vzniká. Před nakládkou je doplněna pouze aktuální hmotnost odpadů a datum. Pokud není aktuálně odesílán celý sortiment předepsaných nebezpečných odpadů, neodesílaný druh odpadu je jednoduše proškrtnut.

Ve smyslu zákona o odpadech (1) je při přeppravě odpadu vyžadován také tzv.

Ohlašovací list pro přeppravu nebezpečných odpadů.

Pracovník malého zařízení zdravotní či veterinární péče není nakládce nebezpečného odpadu, nemusí tak plnit žádné povinnosti nakládce.

Smluvní dopravce pro svoz odpadů z malého zařízení zdravotní či veterinární péče (odpadová firma) musí plnit řadu povinností dopravce a nakládce. Je žádoucí, aby ve smlouvách mezi zdravotnickými a veterinárními zařízeními a odpadovými firmami či dopravci byly uvedeny formulace o povinnosti odpadových firem či dopravců plnit všechny povinnosti vyplývající z předpisu ADR.

Poznámka: problémem je např. odesílání vzorků krve nebo moči pro různé účely (stanovení množství cukru, cholesterolu, určení těhotenství apod.) nebo vzorků z biopsie pro diagnostiku rakoviny, což je velmi častý proces (nejedná se o odpady, ale přepprava těchto položek spadá pod působnost předpisu ADR).

Jak již bylo výše uvedeno, tyto vzorky s malou pravděpodobností infekce mohou být zcela

vyňaty z působnosti předpisu ADR za podmínky, že budou speciálně zabaleny do trojího obalu (podrobněji na straně 14 a 15 tohoto materiálu). Pokud není speciální balení aplikováno, je nutno uplatnit příslušný režim ADR.

10. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Seznam předpisů

Příloha č. 2: Klasifikace odpadů podskupin 18 01 a 18 02

Příloha č. 1: Seznam předpisů

1. **Zákon č. 185/2001 Sb.**, o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
2. *Vyhláška MŽP a MZ č. 94/2016 Sb.*, o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, ve znění pozdějších předpisů
3. *Vyhláška MŽP č. 93/2016 Sb.*, o Katalogu odpadů, ve znění pozdějších předpisů
4. *Vyhláška MŽP č. 383/2001 Sb.*, o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů
5. *Vyhláška MŽP č. 294/2005 Sb.*, o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů
6. *Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008* o odpadech a o zrušení některých směrnic
7. *Narižení komise (EU) č. 1357/2014*, kterým se nahrazuje příloha III směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadech a o zrušení některých směrnic
8. *Rozhodnutí komise č. 2014/955/EU*, kterým se mění rozhodnutí 2000/532/ES o seznamu odpadů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES
9. ČSN EN ISO 23907 (85 4002) Ochrana před poraněním ostrými předměty – Požadavky a metody zkoušení – Obaly na ostré předměty
10. **Zákon č. 258/2000 Sb.**, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
11. *Vyhláška MZ č. 432/2003 Sb.*, kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, ve znění pozdějších předpisů

12. *Vyhláška MZ č. 306/2012 Sb.*, o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče, ve znění pozdějších předpisů
13. **Zákon č. 372/2011 Sb.**, o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů
14. **Zákon č. 378/2007 Sb.**, o léčivech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
15. **Zákon č. 167/1998 Sb.**, o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
16. **Zákon č. 256/2001 Sb.**, o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
17. **Zákon č. 285/2002 Sb.**, o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
18. **Zákon č. 166/1999 Sb.**, o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů
19. *Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009* ze dne 21. října 2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a o zrušení nařízení (ES) č. 1774/2002 (nařízení o vedlejších produktech živočišného původu), ve znění pozdějších předpisů
20. *Nařízení vlády č. 361/2007 Sb.*, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů
21. *Směrnice Rady 2010/32/EU* ze dne 10. května 2010, kterou se provádí Rámcová dohoda o prevenci poranění ostrými předměty v nemocnicích a ostatních zdravotnických zařízeních, uzavřená mezi HOSPEEM a EPSU
22. **Zákon č. 111/1994 Sb.**, o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů
23. *Vyhláška MD č. 478/2000 Sb.*, kterou se provádí zákon o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů
24. *Vyhláška MZV č. 64/1987* o Evropské dohodě o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR), ve znění pozdějších předpisů (European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
25. **Zákon č. 266/1994 Sb.**, o dráhách, ve znění pozdějších předpisů
26. *Nařízení vlády č. 1/2000 Sb.*, o přepravním řádu pro veřejnou drážní nákladní dopravu, ve znění pozdějších předpisů
27. **Zákon č. 350/2011 Sb.**, o chemických látkách a chemických směsích a o změně

některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

28. *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008* o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006, ve znění pozdějších předpisů

Příloha č. 2: Klasifikace odpadů podskupin 18 01 a 18 02

18 ODPADY ZE ZDRAVOTNICTVÍ A VETERINÁRNÍ PÉČE A/NEBO Z VÝZKUMU S NIMI SOUVISEJÍCÍHO (S VÝJIMKOU KUCHYŇSKÝCH ODPADŮ A ODPADU ZE STRAVOVACÍCH ZAŘÍZENÍ, KTERÉ SE ZDRAVOTNICTVÍM BEZPROSTŘEDNĚ NESOUVISÍ)

18 01 Odpady z porodnické péče, z diagnostiky, z léčení nebo prevence nemocí lidí

- 18 01 01 Ostré předměty (kromě čísla 18 01 03) značit O/N
- 18 01 02 Části těla a orgány včetně krevních vaků a krevních konzerv (kromě čísla 18 01 03) značit O/N
- 18 01 03* Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce
- 18 01 04 Odpady, na jejichž sběr a odstraňování nejsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce
- 18 01 06* Chemikálie, které jsou nebo obsahují nebezpečné látky
- 18 01 07 Chemikálie neuvedené pod číslem 18 01 06
- 18 01 08* Nepoužitelná cytostatika
- 18 01 09* Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 18 01 08
- 18 01 10* Odpadní amalgám ze stomatologické péče

Nebezpečné odpady jsou v Katalogu odpadů značeny *.

18 02 Odpady z výzkumu, z diagnostiky, z léčení nebo prevence nemocí zvířat

- 18 02 01 Ostré předměty (kromě čísla 18 02 02) značit O/N
- 18 02 02* Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s

ohledem na prevenci infekce

- 18 02 03 Odpady, na jejichž sběr a odstraňování nejsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce
- 18 02 05* Chemikálie sestávající z nebezpečných látek nebo tyto látky obsahující
- 18 02 06 Jiné chemikálie neuvedené pod číslem 18 02 05
- 18 02 07* Nepoužitelná cytostatika
- 18 02 08* Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 18 02 07

Nebezpečné odpady jsou v Katalogu odpadů značeny *.